

Տանգրադքոյ Զոմմէտք

1. ԱՐԵՎԵԼՈՑ ԹԱԳԱՎՈՐԻ ՏՂԻ ԵՎ ԶԱՄ-ԶՆՐԱՂԻ ՀԵՔԻԱԹ

(էջ 13)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի (այսուհետև՝ ՀնԱԶԻ) բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանգ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. Ձ 171):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Գրի է առել Նաղարեթ Պ. Մարտիրոսյանը 1915 թ. հոկտեմբերի 20-ին, Ալեքսանդրապոլում: Էջատակի ծանոթության մեջ բանահավաքը գրում է. «Պատմեց Ներքին Բուլանըխի Փիոնք գյուղացի Մելքոն Նահապետյանը 35-ամյա անգրագետ երիտասարդը»:

Ձեռագրի առաջին էջում գրված է. «Պատմեց Ներքին Բուլանըխի Փիոնք գյուղացի.... 1915 թվականի հոկտեմբերի 22-ին»:

Ամսաթվերի տարբերությունը հավանաբար նրանից է, որ հեքիաթը ընդարձակ է, մի օրում չի ավարտվել պատմելը, հաջորդ երկու օրում է գրվել:

2. ՄԱՀՄՈՒԴ ԵՎ ՄԱՀԲՈՒԲ

(էջ 30)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանգ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. Ձ 173):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Կողքին, փակագծում գրված է. «Բուլանըխ—Փիոնք»:

Գրի է առել Արտաշես Բարսեղյանը, 1915 թվականի հոկտեմբերի 22-ին, Ալեքսանդրապոլում: Էջատակի ծանոթության մեջ բանահավաքը գրում է. «Պատմեց Գրիգոր Կիրակոսյան, գրի առավ Բարսեղյանը 1915 թ. հոկտեմբերի 22-ին, Ալեքսանդրապոլում»:

Ասացողի մասին ոչ մի տեղեկություն չի հաղորդում և ոչ էլ գրառման այլ հանգամանքների մասին:

Գրիգոր Կիրակոսյանի մասին 174 ձեռագրում կան տեղեկություններ «Գրիգոր Կիրակոսյան, 62 տարեկան, Բուլանըխի Փիոնք գյուղացի, երկրագործ, տասերկու տարի մնացած Թիֆլիս: Լեզուն շատ թեթև ազդեցություն կրած է ուրիշ ժարբառներից: Հեքիաթը սովորել է իր հորեղբորից»:

3. ՔՅՈՒՋՈՒԿ ԱՀՄԱՐ

(էջ 43)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀՆԱՁԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 202):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է. «Բուլանըխ, Փիոնր»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը: Էջատակի ծանոթության մեջ գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 20—21-ին, Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխի Փիոնր գյուղի ընակիչներին Սազաթել Գրիգորյան անուն եռեսունհինգամյա անգրագետ երիտասարդը, որ երբեմն ապրել է Թիֆլիսում, իսկ իր երկրում պարապելիո է եղել հողագործությամբ»:

4. ՌԱՀԻՐ ԸՆ ԹԵՋԻՐ

(էջ 71)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀՆԱՁԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 231):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է. «Բուլանըխ»:

Գրի է առել Սենեքերիմ Շալճյանը: Էջատակի ծանոթության մեջ գրում է. «Պատմեց 1915 թվականի հոկտեմբերի 15-ին, Կարաքիլիսեյում Արևշատ հյւղաթյան—Տոնեյան, Բուլանըխի Շեխյաղուր գյուղացի, քառասուն տարեկան անգրագետ անձ: Պանդխտած է Կարս, Թիֆլիս»:

5. ՀՈՒՐՆԻԿ ԵՎ ՀՐԵՂԵՆ

(էջ 81)

Տպագրվում է ըստ «էմինյան ազգագրական ժողովածուի» Բ հատորում հրատարակված բնագրի (էջ 401—416):

Վերնագրի տակ փակագծում գրված է՝ «Բուլանըխա բարբառով»:

Գրի է առել Ս. Հայկունին: Էջատակի ծանոթության մեջ բանահավաքը գրում է. «Պատմած է Ղուկաս Տ. Մինասյան Համզաշխ գյուղացի: Ժողովրդյան կենդանի և վառվռուն բարբառով ասված է. սակայն տառերու իսկական հնչման, զոր շատ դժվարին էր, այնչափ ուշ չէ դարձրած, այլ սովորական ձևով գրի առած եմ»:

6. ՇԻՐԻՆ ՇԱՀ

(էջ 98)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ րանահյուսության արխիվում (տե՛ս. Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 174):

Զեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է. «Բուլանըխ—Փիոնք»:

Գրի է առել Արտաշես Բարսեղյանը, 1915 թ. հոկտեմբերի 21-ին, Ալեքսանդրապոլում: Էջատակի ծանոթության մեջ գրում է. «Պատմեց Գրիգոր Կիրակոսյան, 62 տարեկան, Բուլանըխի Փիոնք գյուղացի, երկրագործ: Տասներկու տարի մնացած Թիֆլիս: Լեզուն շատ թեթև ազդեցություն կրած է ուրիշ բարբառներին: Հերթաթր սովորել է իր հորեղբորից»:

7. ԶՈՒԱՆՇԱՀ

(էջ 115)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ րանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 238):

Զեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է. «Բուլանըխի Շեխյաղուր գյուղ»:

Գրի է առել Երվանդ Լալայանցը: Էջատակի ծանոթության մեջ գրում է. «Պատմեց 1915 թվականի հոկտեմբերի 15-ին, Մեծ Ղարաքիլիսա գյուղում, Բուլանըխի Շեխյաղուր գյուղացի Գասպար Շահյան 45 տարեկան անգրագետ երկրագործը»:

8. ՀԱՋԱՐԱՆ ԲԻՐՈՒՆ

(էջ 131)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ րանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 225):

Զեռագրի վրա վերևում գրված է «Բուլանըխ», նրա տակ գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը:

Զեռագրի տեքստից առաջ գրված է վերնագիրը՝ «Հեզարի բուլբուլ», իսկ առաջին էջում, ձեռագրի ձե-ի կողքին գրված է. «Հազարան բուլբուլ». նպատակահարմար գտանք այս թողնել իբրև վերնագիր:

Գրի է առել Սենեքերիմ Շալեյանը: Էջատակի ծանոթության մեջ գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 13-ին, Կարաքիլիսայում, Արևշատ հիլաթյան—Տոնեյան, Բուլանըխի Շեխյաղուր գյուղացի, քառսուն տարեկան անգրագետ անձնավորություն: Նախապես պաշտոնավարել է Կարս, Թիֆլիս»:

9. ՍՈՆԱՄ ԹԱԳԱՎՈՐԻ ՀՆՐԱՒԹ

(էջ 131)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ Բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. Մ 192):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ լիակազմում գրված է. «Բուլանըխ—Փիոնը»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը: Էջատակի ծանոթության մեջ գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 24-ին, Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխի Փիոնը դուդի գեղչկուհիներից հաղալ Աբրահամյան անուն, անդրադետ, հիսունհինգամյա պառավը»:

10. ԻՍՔՅԱՆԻԱՐ

(էջ 138)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ Բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. Մ 210):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը: Էջատակի ծանոթության մեջ գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 13-ին, Կարաբիլիսեյում, Բուլանըխի Կոպի գյուղի գեղչկուհի Իդար Գրիգորյան անուն, անդրադետ, բասնճինգամյա կինը»:

11. ԱՀՄԱՏԵ ԲՅԱՄԱՆՏԱՐ

(էջ 142)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ Բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. Մ 170):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Գրի է առել Նազարեթ Պ. Մարտիրոսյանը, որը էջատակի ծանոթության մեջ գրում է. «Պատմեց Փիոնը գյուղացի Մելքոն Նահապետյան, 35-ամյա անդրադետ անձ, Ալեքսանդրապոլի մեջ, 1915 թ. հոկտեմբերի 20-ին, երեքշաբթի»:

Ձեռագրի առաջին էջում, վերնագրից հետո գրված է. «Պատմեց Փիոնը գյուղացի Մելքոն Նահապետյան... 1915 թվ. հոկտեմբերի 22-ին, ուրբաթ օր Ալեքսանդրապոլի մեջ»:

Ամսաթվերի տարբերությունը հավանաբար նրանից է, որ հեթիաթը ծավալուն է և մի օրում չի վերջացրել, հաջորդ օրերին էլ է պատմել ասացողը, և գրի առնողը նշել է առաջին և վերջին օրերը:

12. ՏՈՒՎԱԹ ԽՈՒՇԻՆ

(էջ 157)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 168):

Ձեռագրի վրա դրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերևում գրված է «Հեթումբ»:

Գրի է առել Նաղարեթ Պ. Մարտիրոսյանը, 1915 թ. հոկտեմբերի 22-ին, Ալեքսանդրապոլում: Էջատակի ծանոթության մեջ գրում է. «Պատմեց Ներքին Բուլանըխի Փիոք գյուղացի 35-ամյա անգրագետ Մելքոն Նահապետյան»:

Ձեռագրի վերջում կս բանահավաքը գրում է վերոհիշյալ ծանոթությունը, միայն այստեղ ամսաթիվը գրված է հոկտեմբերի 21-ին, շորեքշաբթի, իսկ սկիզբը՝ հոկտեմբերի 22-ին, ուրբաթ:

13. ԶԱՄՈՒՇԱՆ

(էջ 175)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 201):

Ձեռագրի վրա դրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ, փակագծում գրված է «Բուլանըխ, Փիոնք»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը: Էջատակի ծանոթության մեջ գրում է. «Պատմեց 1915 թ. հոկտեմբերի 19-ին—20-ին, Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխի Փիոնք գյուղի բնակիչներին Սաղաթել Գրիգորյան անուն երեսունհինգամյա անգրագետ երիտասարդը, որ երբեմն ապրել է Թիֆլիսում, իսկ իր երկրում պա-
րապել է հողագործությամբ»:

14. ԻՇՎԵՆԻ

(էջ 189)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 182):

Ձեռագրի վրա դրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ, փակագծում գրված է «Բուլանըխ—Փիոնք»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը: Էջատակի ծանոթության մեջ գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 22-ին, Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխի Փիոնք գյուղի գեղջկուհիներին Իֆո Քրեյան եռեսունամյա անգրագետ կինը»:

15. ԾԻ ՏՂԵՆ

(էջ 195)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 203):

Ձեռագրի վրա դրված է «Ե. Լալայանի խմբարչավձ կնիքը: Վերնագրի տակ, փակագծում գրված է՝ «Բուլանըխ—Փիոնը»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը: Էջատակի ծանոթության մեջ գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 31-ին, Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխի Փիոնը գյուղի զեղչկուհիներից Ֆառֆուռ Ղազարյան անուն անգրագետ երեսունհինգամյա կինը»:

16. ԳՈՐՏԱՆ ՀԵՔԻԱԹ

(էջ 200)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 214):

Ձեռագրի վրա դրված է «Ե. Լալայանի խմբարչավձ կնիքը:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը: Էջատակի ծանոթության մեջ գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 12-ին, Կարաքիլիսեյում, Բուլանըխի Կոփ գյուղի զեղչկուհի Իզար Գրիգորյան անուն, անգրագետ, քսանհինգամյա կինը»:

№ 213 ձեռ. ասացողի անունը նիզար է գրված: Բայց ասացողը նույնն է, հավանաբար թյուրիմացություն է:

17. ՕԽԵՇ

(էջ 204)

Տպագրվում է ըստ «էմինյան ազգագրական ժողովածուի» Բ հատորում տպագրված բնագրի (էջ 390—394), գրի է առել Ս. Հայկունին: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է. «Բուլանըխա բարբառով: Ասացողի մասին և գրառման այլ հանգամանքների վերաբերյալ ոչ մի տեղեկություն չի հաղորդում»:

18. ՇԱՀ ԽՈՒՄԱՐ

(էջ 210)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 221):

Ձեռագրի վրա դրված է «Ե. Լալայանի խմբարչավձ կնիքը: Ձեռագրի վրա վերնագրի կողքին գրված է. «Բուլանըխ—Կոփ»:

Գրի է առել Նաղարեթ Պ. Մարտիրոսյանը: Տողատակի ծանոթության մեջ գրված է. «Պատմեց 1915 թվ. նոյեմբերի 28-ին, Երևանում, Կոփեցի Ղուկաս Աղիզյան 25-ամյա կիսագրագետ: Ռուսիա մնացեր է մի քանի տարի»:

19. ԱՆԽՈՍ ԱՂՋԻԿ

(էջ 218)

Տպագրվում է ըսա «էմիլյան ազգագրական ժողովածուի» Բ հատորում հրատարակված բնագրի (էջ 417—422):

Վերնագրի տակ փակագծում գրված է «Սոյլամազ խանըմ», սրա տակ մեկ այլ փակագծում գրված է «Բուլանըխա բարբառով»:

Գրի է առել Ս. Հայկունին: Էջատակի ծանոթության մեջ գրում է. «Պատմած է Համդաշեխ գյուղացի հեքյաթ ասող Ենկոն»:

Գրառման այլ մանրամասներ չեն հիշատակվում:

20. ԶՐԲԵ

(էջ 224)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀՆԱԶԻ Բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 223):

Ձեռագրի վրա դրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է «Բուլանըխ»:

Գրի է առել Սենեքերիմ Շալէյանը: Էջատակի ծանոթության մեջ գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 16-ին, Կարաքիլիսեյում: Բուլանըխի Շեխյաղուր գյուղացի Արեշատ հլղաթ-Տոնեյան քառասուն տարեկան անգրագետ անձնավորությամբ»:

21. ԱՍԼ ԶԱԿԱ

(էջ 232)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀՆԱԶԻ Բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 224):

Ձեռագրի վրա վերևում գրված է. «Բուլանըխ». նրանից ներքև դրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է «Հարազատ որդի»:

Գրի է առել Սենեքերիմ Շալէյանը 1915 թվ. հոկտեմբերի 13-ին, Կարաքիլիսեյում: Էջատակի ծանոթության մեջ բանահավաքը գրում է. «Պատմեց Արեշատ հլղաթյան-Տոնեյան, Բուլանըխի Շեխյաղուր գյուղացի, քառասուն տարեկան անգրագետ անձ: Պանդխտած է Կարս, Քիֆլիս»:

22. ՓԵՐՈՒ ԽԵՔԱԹ

(էջ 242)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀՆԱԶԻ Բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 228):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է «Բուլանըխ»:

Գրի է առել Սենեքերիմ Շալճյանը, էջատակի ծանոթության մեջ գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 17-ին, Կարաքիլիսյում, Արեշատ Խլղաթ-Տոննյան, Բուլանըխի Շեխյաղուր գյուղացի, ճառասուն տարեկան անգրագետ անձնավորություն: Պանգխտած է Կարս, Թիֆլիս»:

23. ԽԵԼԱՑԻ ԱՂՋԻԿ

(էջ 250)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀՆԱԶԻ Բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 178):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է. «Բուլանըխ—Փիոնը»:

Գրի է առել Սենեքերիմ Շալճյանը 1915 թվ. նոյեմբերի 3-ին, Ալեքսանդրապոլում:

էջատակի ծանոթության մեջ գրում է. «Պատմեց Գասպար Տ. Հարությունյան. Բուլանըխի Փիոնը գյուղացի, 52 տարեկան անձնավորություն»:

24. ԻՐԵՔ ԲՈՒՌ ԶՈՂ

(էջ 257)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀՆԱԶԻ Բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 208):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է. «Բուլանըխի Կոփ գյուղ»:

Գրի է առել Երվանդ Լալայանը, էջատակի ծանոթության մեջ գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 12-ին, Ղարաքիլիսա գյուղում (Ալեքսանդրապոլի գավառ) Կոփ գյուղացի միենույն Սերոբ Գրիգորյանը: Գրիգորյանի մասին տե՛ս № 28 հեքիաթի ծանոթագրությունը»:

25. ՍՈՑԼԻ ԱԿՑԻԿ

(էջ 264)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ Բանաչյուտության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 187):

Ձեռագրի վրա դրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ, փակագծում գրված է. «Բուլանըխ-Փիոնք»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը: Էջատակի ծանոթության մեջ գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 26-ին, Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխի Փիոնք գյուղի գեղջկուհիներից Իֆո Քրեյան անուն, անգրագետ, հոնսունամյա կինը»:

26. ՔՅԱԶԼԻԿ

(էջ 270)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ Բանաչյուտության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 235):

27. ԾՈՒՌ ՏՂԻ ՀԵՔԻԱԹ

(էջ 276)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ Բանաչյուտության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 227):

Ձեռագրի վրա դրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է. «Բուլանըխ»:

Գրի է առել Սենեքերիմ Շալճյանը: Էջատակի ծանոթության մեջ գրում է. «Պատմեց Կարաքիլիսեյում, 1915 թվ. հոկտեմբերի 17-ին, Արևշատ Խլղաթ-Տոնեյան, Բուլանըխի Շեխադուր գյուղացի, քառասուն տարեկան անգրագետ անձնավորություն: Ժամհորթած է Կարս, թիֆլիս»:

28. ԱՍԼԱՆԻ ՊԵՍ ՄՏԱՎ, ԿԱՏՎՈՒ ՊԵՍ ԵԼԱՎ

(էջ 281)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ Բանաչյուտության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 207):

Ձեռագրի վրա դրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է «Կոփ»:

Գրի է առել Երվանդ Լալայանը: Էջատակին Լալայանը գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 11-ին, Մեծ Ղարաբլիխա գյուղում, Սերոբ Գրիգորյանը Բուլանըխի Կուրի գյուղից, անգրագետ, եռասունյոթ տարեկան հյուանը»:

29. ԱԼԵԲՍԻ

(էջ 285)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 226):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Տեքստից առաջ, վերևում վերնագիրն է՝ «Ողբի տղա Ալեքսի», իսկ ձեռագրի առաջին երեսի վրա՝ «Ալեքսի», վերնագրի տակ փակագծում գրված է. «Բուլանըխ»:

Գրի է առել Սենեքերիմ Շալճյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 16-ին, Կարաքիլիսի մեջ, Բուլանըխի Շեխյաղուբ գյուղացի Արեշատ Խլղաթ-Տոնեյան: Նախապես պանդխտած է Կարս և Բիֆլիս: Արեշատ 40 տարեկան է և անգրագետ»:

30. ՕԶՎԵՆԻ ՄԱՌ

(էջ 292)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 186):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ, փակագծում գրված է. «Բուլանըխ-Փիոնը»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղաղյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 30-ին, Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխի Փիոնը գյուղի գեղղկուհիներից Իֆո Քրեյան անուն անգրագետ եռասունամյա կինը»:

31. ԽԻՎԱՐԻ ԽԸՍԵՆ

(էջ 299)

Տպագրվում է ըստ «Էմինյան ազգագրական ժողովածուի» Բ հատորում հրատարակված տեքստի (էջ 422—427):

Վերնագրի տակ, փակագծում գրված է. «Բուլանըխա բարբառով»:

Գրի է առել Ս. Հակոբյանը: Էջատակին գրում է. «Սույն հեքիաթն Խլաթա Քրսեցի Սարիբեգ փոքր ինչ տարբեր պատմած է, նա Բահլուլին կվերագրե, փոխանակ Խիկարին, նաև փոխանակ Ստամբուլին ի Բաղդատ կատարված է գեպը կասե»:

Գրառման ալլ հանգամանքների մասին չի հիշատակում բանահավաքը:

32. ԲԱՑ, ՍԵՎ ՔԱՐՍ

(էջ 306)

Տպագրվում է ըստ Վենետիկյան ազգագրական ժողովածուի՝ Բ հատորում հրատարակված տեքստի (էջ 395—400)։

Վերնագրի տակ, փակագծում գրված է աղբյուրներին վերնագիր՝ «Ա, դարա դաշմա». նրա տակ մեկ այլ փակագծում գրված է «Բուլանըխա բարբառով»։ Գրի է առել Ս. Հայկունին, էջատակին գրում է. «Ասած է Բուլանըխա Համադաշին գյուղացի ծնկուն»։

33. ՔԱՋԱՆՑ ԹԱԳԱՎՈՐԻ ԽԵՔՅԱԹ

(էջ 312)

Տպագրվում է առաջին անգամ։ Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 188)։

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավա կնիքը»։

Գրի է առել Երվանդ Պեղապյանը, էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 27-ին, Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխի Փիոնջ գյուղի գեղչկուհիներին Իֆո Քրեյան անուն երեսուներեք անգրագետ կիներ»։

34. ԹԱԳԱՎՈՐ ՄԵ ՈՒ ՈՒՐ ԷՐԿՈՒ ՏՂԵՆ

(էջ 318)

Տպագրվում է առաջին անգամ։ Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 232)։

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավա կնիքը»։

Գրի է առել Երվանդ Պեղապյանը, էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 15-ին Կարաքիլիսիում, Բուլանըխի Շեխյաղուր գյուղի գյուղացիներին Գասպար Շահյան անուն անգրագետ քառասունհինգամյա մարդը, որ ապրել է զաղթեն առաջ Փոթի, Բաթում և Թիֆլիս քաղաքներում»։

35. ՇԱՐԻ ՄԱՐԳՐԻՏ

(էջ 323)

Տպագրվում է առաջին անգամ։ Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 184)։

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավա կնիքը»։ Վերնագրի տակ փակագծում գրված է. «Բուլանըխ—Փիոնջ»։

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 26-ին Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխի Փիոնը գյուղի գեղչկուհի-ներից Իֆո Քրեյան անուն անգրագետ հոեսունամյա կինը»:
Գրառման մասին այլ մանրամասնություններ չկան:

36. ԳԱՌՆՈՒԿ ԱԽՊՈՐ ՀԵՔԻԱԹ

(էջ 332)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 211):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշտվա կնիքը»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 13-ին, Կարաթիխեյում, Բուլանըխի Կոփ գյուղի գեղչկուհի Իզար Գրիգորյան անուն, անգրագետ քսանհինգամյա կինը»:

37. ՍԱՓՈՒՐ-ՍԱՓՈՒՐ ԽՐՑԻԿ

(էջ 337)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 185):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշտվա կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է՝ «Բուլանըխ—Փիոնը»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 27-ին, Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխի Փիոնը գյուղի գեղչկուհի-ներից Իֆո Քրեյան անուն անգրագետ, հոեսունամյա կինը»:

38. ՓԱՐՈՒ

(էջ 343)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 172):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշտվա կնիքը»:

Գրի է առել Նազարեթ Պ. Մարտիրոսյանը 1915 թվ. հոկտեմբերի 21-ին, շորեքշաբթի, Ալեքսանդրապոլում: Էջատակին բանահավաքը գրում է. «Պատմեց Բուլանըխի Փիոնը գյուղացի, 35-ամյա անգրագետ Մելքոն Նահապետյան»:

39. ԹԱԳԱՎՈՐԻ ԶԱՆԱՎԱՐ ՓԵՍԵՔ

(էջ 348)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ Բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. Ձ 229),

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է՝ «Բուլանըխ»:

Գրի է առել Սենեքերիմ Շալէյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 17-ին Կարաքիլիսիում, Արեշատ խլղաթյան Բուլանըխի Շեխյաղուր ղյուղացի, քառսուն տարեկան, անգրագետ անձնավորություն: Պանդխտած է Կարս և Թիֆլիս»:

40. ԹԻՋ ՈՒ ԿԵՍ, ԳԵՏՆԻ ՄՈՒՍԵՍ

(էջ 353)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ Բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. Ձ 234),

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 16-ին Կարաքիլիսիում Բուլանըխի Շեխյաղուր ղյուղի գեղջկուհիներեն Դիլրո Սարխոշյան անուն վաթսունամյա պառավը»:

41. ԲԱՆԱՔ ՀՈՐԹԿՈՒ ՀԵՔԻԱՔ

(էջ 356)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ Բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. Ձ 217),

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 14-ին Կարաքիլիսիում, Բուլանըխի Կոփ ղյուղի գեղջկուհի Իզար Գրիգորյան անուն, անգրագետ քսանհինգամյա կինը»:

42. ՈՋԻՐՆ ՈՒ ԴԵՎՐԻՇ

(էջ 359)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ Բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. Ձ 177),

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է. «Բուլանըխ—Փիոնը»:

Գրի է առել Սենեքերիմ Շալեյանը 1915 թվ. նոյեմբերի 3-ին, Ալեքսանդրապոլում: Էջատակին գրում է. «Պատմեց Գասպար Տ. Արրահամյան, Բուլանըխի Փիոնը գյուղից, 52 տարեկան անձնավորությունը: Իր գյուղի մեջ զբաղված է երկրագործությամբ: Բիֆլիսի մեջ ապրած է յոթ տարի»:

43. ՀԱՔԻՄ ԲԵԿ ՈՒ ԴԻԼՎՐԻՇ ԲԵԿ

(էջ 365)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 190):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 27-ին Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխի Փիոնը գեղի գեղչկուհիներից Իֆո Քրեյան անուն, անգրագետ հոնսոնամյա կինը»:

44. ԹԱՄԱՔԻ ՀԵՔԻԱԹ

(էջ 370)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 213):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 12-ին, Կարաքիլիսեյում, Բուլանըխի Կոփ գյուղի գեղչկուհի Նիգար Գրիգորյան անուն, անգրագետ, քսանհինգամյա կինը»:

№ 212 ձեռագրում՝ Իգար Գրիգորյան:

45. ՏՂՈՒ ԷՐԱԶ

(էջ 375)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 218):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է. «Բուլանըխ—Փիոնը»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 15-ին, Կարաքիլիսեյում, Բուլանըխի Կոփ գյուղի բնակիչներեն Մովսես Գրիգորյան անուն անգրագետ, քսանվեցամյա երիտասարդը»:

46. ՔՅԱՐԻՄ ԲԵԿ

(էջ 381)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 199):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշտվա կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է՝ «Բուլանըխ—Փիռնք»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 21-ին, Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխի Փիռնք գյուղի բնակիչներից Սաղաթել Գրիգորյան անուն, անգրագետ, հոսսունհինդամյա երիտասարդը»:

Ձեռագրի առաջին երեսի վրա վերնագիրը՝ գրված է՝ «Փյարիմ Բեկի մասալ»:

47. ՋԸԼԽԱՏԵՆ

(էջ 388)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 169):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշտվա կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է՝ «Բուլանըխ—Փիռնք»:

Գրի է առել Նազարեթ Պ. Մարտիրոսյանը, 1915 թվ. հոկտեմբերի 31-ին, Ալեքսանդրապոլում: Էջատակին բանահավաքը գրում է. «Պատմեց Գասպար Տ. Արահամյան, 50-ամյա, անգրագետ, ըզրաղում ուղնճարութեն, Պանդխտած է երկու անգամ Պոլիս ու Ռումանիա»:

48. ԱԼԱԶԱՆ ԵՂ

(էջ 395)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 230):

Վերնագրի տակ, փակագծում գրված է՝ «Բուլանըխ»:

Գրի է առել Սենեքերիմ Շալճյանը: Էջատակին գրված է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 15-ին, Կարաքիլիսեյում, Արեշատ Խլղաթ-Տոնեյան, Բուլանըխի Շեխ-յաղուր գյուղացի, քառասուն տարեկան անգրագետ անձ: Նախապես ճամբարդել է Կարս, Բիֆլիս: Իր երկրի մեջ զբաղած է երկրագործությամբ»:

49. ՃՈՒԿՈ

(էջ 403)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 222):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավն Կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է՝ «Բուլանըխ»:

Գրի է առել Սենեքերիմ Շալճյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց Կարաքիլիսեյում, 1915 թվ. հոկտեմբերի 16-ին, Արեշատ Խլղաթ-Տոնեյան, Բուլանըխի Շեխյաղուր գյուղացի, քառսուն տարեկան անգրագետ անձնավորություն: Պանգըխտած է Կարս և Թիֆլիս»:

50. ԻՆՈՑԻ ՀԵՔԻԱԹ

(էջ 410)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ քանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 200):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավն Կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է. «Բուլանըխ—Փիոնք»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղադյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 21-ին Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխի փոնք գյուղի բնակիչներեն Սաղաթել Գրիգորյան անուն, անգրագետ երեսունհինգամյա երիտասարդը, որ ապրելիս է եղել Թիֆլիսում, իսկ իր երկրում պարապել է հողագործությամբ»:

51. ՔԵՌԻՆ ՈՒ ԽՈՐՁԵՆ

(էջ 413)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ քանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 215):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավն Կնիքը»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղադյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 13-ին, Կարաքիլիսեյում, Բուլանըխի Կոփ գյուղի գեղչկուհի Իզար Գրիգորյան անուն անգրագետ քսանհինգամյա կինը»:

52. ԱՆՁԳԱՄ ԿԻՆ

(էջ 416)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ քանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 219):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավն Կնիքը»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղադյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 14-ին Կարաքիլիսեյում, Բուլանըխի Կոփ գյուղի գյուղացիներեն Մուշեղ Գրիգորյան անուն անգրագետ քսանամյա երիտասարդը»:

53. ԽԱՋՈՒ ՄԻՍ

(էջ 420)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 205):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 23-ին, Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխի Կոփ գյուղի գեղջկուհիներից Զինար Խլղաթյան անուն անգրագետ հիսունամյա պառավը»:

54. ԲԱՋՈՒԿ

(էջ 425)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 209):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 12-ին, Կարաքիլիսեյում, Բուլանըխի Կոփ գյուղի գեղջկուհի Իդար Գրիգորյան անուն, անգրագետ քսանհինգամյա կինը»:

55. ՏԵՐՏԵՐՆ ՈՒ ՌԵՍԿԻՆ

(էջ 429)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 179):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է. «Բուլանըխ—Փիոնք»:

Գրի է առել Սենեքերիմ Շալճյանը 1915 թվ. նոյեմբերի 3-ին, Ալեքսանդրապոլում: Էջատակին գրում է. «Պատմեց Գասպար Տ. Հարությունյան»:

Ասացողի մասին տե՛ս № 23 հեքիաթի ծանոթագրությունը:

56. ԳՏԱԾՈՒՐԻԿ ՓԱՐԵՆ

(էջ 431)

Տպագրվում է ըստ «Էմինյան ազգագրական ժողովածուի» Դ հատորում հրատարակված բնագրի (էջ 89—92):

Վերնագրի տակ փակագծում գրված է. «Բուլանըխ բարբառով»:

Գրի է առել Ս. Հայկունին: Ասացողի և գրառման այլ հանգամանքների մասին ոչ մի տեղեկություն չի հաղորդում:

57. ՅԱՐՈՒԿ

(էջ 436)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ-
բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ.
№ 175):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշտվա կնիքը: Վերնագրի տակ
փակագծում գրված է. «Բուլանըխ—Փիոնք»:

Գրի է առել Արտաշես Բարսեղյանը 1915 թվ. հոկտեմբերի 22-ին, Ալեք-
սանդրապոլում:

Ասել է Գրիգոր Կիրակոսյանը: Ասացողի մասին տե՛ս ՄՄ 2 և 6 հերթաթ-
ների ծանոթագրություններին մեջ:

58. ՍԸԹԻՆ ՈՒ ՅԱՐՈՒԿ

(էջ 447)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ-
բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ.
№ 181):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշտվա կնիքը: Վերնագրի տակ
փակագծում գրված է. «Բուլանըխ—Փիոնք»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղադյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ.
հոկտեմբերի 22-ին, Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխի Փիոնք գյուղի գեղչկուհի-
ներից Իֆո Քրեյան անուն երեսունամյա անգրագետ կինը»:

59. ՔԱՋԱՆՑ ԹԱԳԱՎՈՐԻ ՏՂԻ ՀԵՔԻԱԹ

(էջ 464)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ-
բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ.
№ 189):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշտվա կնիքը: Ձեռագրի առա-
ջին երեսում եղած վերնագրում գրված է. «Քաջանց թագավորի տղի հերթաթ»,
իսկ բնագրի վերևում՝ «Քաջանց թագավորի տղեն»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղադյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ.
հոկտեմբերի 27-ին, Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխի Փիոնք գյուղի գեղչկուհի-
ներից Իֆո Քրեյան անուն երեսունամյա անգրագետ կինը»:

Հերթաթի վերջում տողատակին բանահավաքը տալիս է հետևյալ ծանոթու-
թյունը. «Էս հերթաթ պատմողը կըհավաստիացնե ինձի, որ ժամանակով իրենց
գյուղի մեջ եղած է գեղեցիկ կին մը, որու վրա օձու կերպարանքով իբր թե Քա-
ջանց թագավորի տղեն կսիրահարվի. իրեն կնություն մեջ օր մը կհամաձայնի
և սեռային հարաբերության մեջ կմտնի: Երիտասարդը մեծագույն բարիքներ կու-
տա այդ կնոջը և այդ կնոջ բերած ունեւնքներեն մի քանիս ինք հերթաթ պատմող
տեսած է այդ կնոջ թոռան թոռի վզին»:

60. ՔԵՎՈՐ ՍԱՆԱՄԵՐ

(էջ 468)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀՆԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 220):

Զեւագրի վրա դրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է. «Բուլանըխ—Կոփ»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 16-ին, Կարաքիլիսեյում, Բուլանըխի Կոփ գյուղի դուռնաքիներեն Մուշեղ Գրիգորյան անուն անգրագետ քսանամյա երիտասարդը, որը Կոփի մեջ զբաղված է եղել կոշկակարությամբ»:

Տպագրվում է մասնակի կրճատումներով:

61. ՄԵՂԱՎՈՐ ԿՆԻԿ

(էջ 471)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀՆԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 195):

Զեռագրի վրա դրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է՝ «Բուլանըխ—Փիոնք»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը: Հեքիաթի վերջում, էջատակին բանահավաքը գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. նոյեմբերի 5-ին, Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխ—Փիոնք գյուղի բնակիչներից Գասպար Տեր-Աբրահամյան անուն, անգրագետ, հիսուսահինգամյա մարդը, որ երբեմն ապրել է Քիֆլիսում, մոտավորապես յոթ տարի: Իսկ հեքիաթի ձեռագրի առաջին էջում, վերնագրի տակ բանահավաքը գրում է. «Պատմեց...» (նույնը ինչ որ վերելը նշեցինք), բայց այստեղ ասացողը ոչ թե հիսուսահինգամյա, այլ «հիսուսնամյա» է:

62. ՄԱՐԴՈՒ ԳԼՈՒԻ ԳՐԱՄ ԶԱՎԻՐԻ

(էջ 476)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀՆԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 196):

Զեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշավ» կնիքը:

Զեռագրի առաջին երեսին գրված վերնագիրն է. «Աստծու գրած գիր շավիրի»:

Իսկ տեքստից առաջ, վերնագիրն է. «Մարդու գլխու գրած շավիրի»:

Վերնագրի տակ, փակագծում գրված է. «Բուլանըխ—Փիոնք»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը՝ էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. նոյեմբերի 6-ին, Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխի Փիոնը գյուղի բնակիչներից Գասպար Տեր-Աբրահամյան անուն անգրագետ հիսունամյա մարդը, որ երբեմն ապրել է Թիֆլիսում, մոտավորապես յոթ տարի»:

63. ՃԱԿԱՏԻ ԳԻՐ

(էջ 480)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԹ Բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, դործ 1, ձեռ. № 239):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշտվա կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է՝ «Բուլանըխի Շեխյաղուք»:

Գրի է առել Երվանդ Լալայանը՝ էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 15-ին, Մեծ Ղարաքիլիսա գյուղում, Բուլանըխի Շեխյաղուք գյուղացի Գասպար Շահյան, 45 տարեկան անգրագետ երկրագործը: Վերջին գաղթից առաջ 10 տարի մնացել է Փոթի, Բուքում և Թիֆլիս և պարապել մշակութային»:

64. ԱՍՏՎԱԾԱՎԱՆ ՄԱՐԴՈՒ ԱՂԵՆ

(էջ 482)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԹ Բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, դործ 1, ձեռ. № 198):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշտվա կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է. «Բուլանըխ—Փիոնը»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղազյանը՝ էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. նոյեմբերի 6-ին, Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխի Փիոնը գյուղի բնակիչներից Գասպար Տեր-Աբրահամյան անուն անգրագետ հիսունամյա մարդը, որ երբեմն ապրել է Թիֆլիսում, մոտավորապես յոթ տարի»:

65. ՊՍՏԻԿ ՏՂԻ ՌԸՍԿ

(էջ 488)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԹ Բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, դործ 1, ձեռ. № 197):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշտվա կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է. «Բուլանըխ—Փիոնը»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղապյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. նոյեմբերի 6-ին, Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխի Փիոնք գյուղի բնակիչներից Գասպար Տեր-Աբրահամյան անուն անգրագետ հիսունամյա մարզը, որ ապրել է Խիֆիսում մոտավորապես յոթ տարի»:

66. ՔՈՌ ԽԱԼԻՎՈՐ

(էջ 491)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 236):

Վերնագրի տակ, փակագծում գրված է «Բուլանըխ, Շեխյաղուր գյուղ»:

Գրի է առել Երվանդ Լալայանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 16-ին Ղարաքիլիսա գյուղում, նույն Բուլանըխ Շեխյաղուր գյուղի բնակիչ Գասպար Շահյան, անգրագետ, քառասունհինգ տարեկան երկրագործը»:

67. ՊՈԶՈՒ ԽԱՓԱՄ

(էջ 494)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 206):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշտվա կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է՝ «Բուլանըխ—Կոփ»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղապյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 23-ին, Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխ Կոփ գյուղի գեղջկուհիներից Զինար Խղաթյան անուն, անգրագետ հիսունամյա պառավը»:

68. ԾՈՒՌ ԱՆՁԸԿՆԵՐ ՈՒ ԾՈՒՌ ՄԵՐ

(էջ 496)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 180):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշտվա կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է. «Բուլանըխ—Փիոնք»:

Գրի է առել Սենեքերիմ Շալճյանը 1915 թվ. հոկտեմբերի 26-ին, Ալեքսանդրապոլում: Էջատակին բանահավաքը գրում է. «Պատմեց Խալա Խալա տուր-յան, հիսունամյա անգրագետ կին»:

69. ԱՌԻ ՈՒ ԲՈՒԻՒ

(էջ 501)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 204):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշտվա կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է՝ «Բուլանըխ Կոփ»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղապյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 23-ին Ալեքսանդրապոլում, Բուլանըխի Կոփ գյուղի գեղչկուհիներին ջինար Խղաթյան անուն անգրագետ, հիսունամյա պառավը»:

70. ԿԱՐԻՐ ԿԱԼԻՎՈՐ

(էջ 507)

Տպագրվում է առաջին անգամ: Գրառման ձեռագիրը պահվում է ԳԱ ՀնԱԶԻ բանահյուսության արխիվում (տե՛ս, Երվանդ Լալայանի ֆոնդ, գործ 1, ձեռ. № 233):

Ձեռագրի վրա գրված է «Ե. Լալայանի խմբարշտվա կնիքը: Վերնագրի տակ փակագծում գրված է. «Բուլանըխ Շեխյաղուր»:

Գրի է առել Երվանդ Պեղապյանը: Էջատակին գրում է. «Պատմեց 1915 թվ. հոկտեմբերի 16-ին, Կարաքիլիսեյում, Բուլանըխի Շեխյաղուր գյուղի գեղչկուհիներին Դիլրո Սարխաթյան անուն անգրագետ վաթսունամյա պառավը»: